

26.11.2013

Lsp/2

2

Vaasankadusta kävelykatukokeilu (a-asia)

HEL 2013-003223 T 08 01 04

Hankenro 0926_8

Päätösehdotus

Kaupunkisuunnittelulautakunta päättäneen merkitä tiedoksi kokemukset Vaasankadun kävelykatukokeilusta 2013 ja esittää kaupunginhallitukselle kaupungin hallintokuntien toimintamallien kehittämistä siten, että erilaisten kokeiluluonteisten hankkeiden toteuttaminen olisi nykyistä joustavampaa.

Tiivistelmä

Vaasankadun kesäaikaisen kävelykatukokeilun avulla saatiin kokemuksia uudentyypisistä, totunnaista spontaanimmasta kaupungin kehittämisestä. Saatu palaute oli pääosin myönteistä, mutta kokeilu olisi onnistunut vielä paremmin, jos kaupungin vakiintuneesta perinteisestä toimintatavasta poikkeavalle kokeilulle olisi ollut enemmän suunnittelu- ja valmistelu-aikaa, kokeilun vastuut ja tavoitteet olisi määriteltä selkeämmin ja alueen asukkaiden ja yrittäjien kesken olisi harjoitettu vuorovaikutteisempaa suunnittelua ennen kokeilun aloittamista. Onnistumisen edesauttamiseksi myös kokeiluluonteiselle toiminnalle on syytä kohdentaa resursseja. Kokemusten pohjalta ehdotetaan Helsinkiin uudenlaista kadulta toiselle sovellettavan "Kesäkatu"-konseptin suunnittelun käynnistämistä.

Esittelijä

Päätöshistoria

Vaasankadun kävelykatukokeilu pohjautui valtuustoaloitteeseen, jossa esitettiin kävelykatuja keskustan ulkopuolelle. Lausunnoissaan kaupunkisuunnittelulautakunta ja yleisten töiden lautakunta pitivät ajatusta hyvänä, mutta totesivat uusien kävelykatujen rakentamisen epärealistiseksi määrärahojen niukkuuden takia. Kaupunginvaltuusto käsitteli lausuntoja 27.2.2013 ja päätti, että Vaasankadulla kokeillaan kesäaikaista kävelykatua. Liikennesuunnittelupäällikön päätöksen 26.4.2013 mukaisesti Vaasankatu muutettiin kävelykaduksi 1.6. - 30.9.2013.

Kokeilun toteutus

Yleensä kävelykadut on merkitty asemakaavaan ja ne suunnitellaan rakenteiltaan kävelykadun toimintaa tukevaksi. Vaasankadun

kävelykadun kokeiluluonteeseen, resurssien vähyyden ja kiireellisen toteutusaikataulun takia Vaasankatu merkittiin kävelykaduksi pelkin liikennemerkkein. Kävelykatumerkki mahdollistaa myös tontille ajon, minkä lisäksi kadulla sallittiin huoltoajo aamuisin kello 5 - 11. Kokeilun ajaksi Vaasankadulta poistui noin 80 autopaiikkaa.

Vaasankadun kävelykatukokeilun tapahtumien, toiminnan, vuorovaikutuksen ja seurannan suunnittelua tehtiin yhteistyössä rakennusviraston, poliisin, kaupunkisuunnitteluviraston viestinnän ja alueella toimivien yhdistysten kanssa. Käytännössä eri osapuolien verkostoitumista auttoi aktiivitoiminnan verkosto Prototype Helsinki.

Kaupunki ei varannut kokeiluun erillisiä resursseja. Periaatteena oli, että tapahtumien ja toiminnan järjestäjinä toimivat alueen asukkaat, yritykset ja aktiiviset yhdistykset. Kaupungin rooliin kuului tarjota kokeilun puitteet, toimia lupaviranomaisena sekä vastata kokeilun vuorovaikutuksesta ja seurannasta.

Kokemukset

Seuranta-aineisto

KSV Forumille avattiin keskustelupalsta Vaasankadun kävelykatukokeilusta 10.5. - 7.10.2013. Palstalle kirjoitettiin yhteensä 238 puheenvuoroa.

Helsingin yliopiston seurantatutkimuksessa (liite 2) selvitettiin ihmisten käsityksiä kävelykadusta, arvioitiin kokeilun onnistumista ja tutkittiin tiedonkulkua ja viestintää. Aineisto koostuu kesäkuussa ja syyslokakuussa toteutetuista kyselyistä (yhteensä 542 vastausta), Vaasankadun asukkaille ja yrittäjille tehdyistä 22 teemahaastattelusta sekä keskusteluista asukkaiden, asiantuntijoiden ja kaupunkiaktiivien kanssa. Lisäksi tarkasteltiin hankkeen julkisuutta: tiedotteita, lehtijuttuja ja muuta journalistista materiaalia sekä näiden ympärille syntyneitä keskustelua sosiaalisessa mediassa.

Mielipiteet

Kaupunginvaltuuston päätöksen jälkeen saapuneessa palautteessa kokeilu sai kannatusta kymmeniltä kaupunkilaisilta. KSV Forumin keskustelu sen sijaan oli alusta lähtien voimakkaasti polarisoitunutta puolesta ja vastaan.

Kyselyihin vastanneiden näkemykset olivat sekä kokeilun alussa että lopussa pääosin positiivisia. Ensimmäisessä kyselyssä väittämän ”Vaasankadun kävelykatukokeilu on hyvä idea” kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli kolme neljänestä (73 %) vastaajista, kun täysin tai jokseenkin eri mieltä ilmoitti olevansa viidennes (20 %)

vastaajista. Jälkimmäisessä kyselyssä näkemykset ankkuroitiin kokemuksiin kysymällä "Onko kokeilu ollut mielestäsi voittopuolisesti hyvä/huono". Siinä ero positiivisten ja negatiivisten käsitysten välillä kapeni: hyvänä kokeilua piti 63 % ja huonona 37 % vastaajista.

Kokeilun positiivisina puolina mainittiin tapahtumat, parantunut ilmapiiri, turvallisuus, mahdollisuus osallistumiseen sekä uudet tuulet kaupunkisuunnittelussa ja politiikassa. Vaasankadun asukkaat ja kadulla autoilevat/pysäköivät suhtautuivat kokeiluun hiukan muita ryhmiä kielteisemmin. Konkreettisia kritiikin aiheina olivat järjestyshäiriöt, jäteongelmat ja pysäköintipaikkojen väheneminen.

Kävelykatukokeilua kohtaan esitetty kritiikki liittyy kaikilla foorumeilla

1. johtajuuteen
2. ohitetuksi tulemisen tunteeseen
3. viestintään
4. kokeilun konkreettisiin haittoihin.

Kävelykadun tavoitteita ja vastuutahoja ei määritelty riittävän selkeästi etukäteen. Valtaosa asukkaista ja yrittäjistä eivät mieltäneet olevansa itse niitä tahoja, joiden odotettiin ottavan katu käyttöönsä ja elävöittävän sitä. Sen sijaan monet heistä kritisoivat hanakasti aktiiveja, jotka tuottivat kadulle toimintaa. Kokeiluun positiivisesti suhtautuvien kritiikki liittyy hallinnon ja kansalaistoiminnan väliseen ristiriitaan: hitaisiin ja monimutkaisiin lupakäytäntöihin, puutteelliseen tiedotukseen ja resurssien vähyyteen.

Johtopäätökset

Kokeilun voi katsoa onnistuneen myös uudenlaisten toimintatapojen testauksena. Sen avulla saatiin kokemusta kokeilua edistävästä ja sitä hankaloittavista toimintatavoista. Vaikka kokeilu on tavanomaisia suunnitteluprosesseja kevyempi tapa elävöittää kaupunkiympäristöä, sekin vaatii kaupungilta selkeää tavoitteiden määrittämistä, johtajuutta, vastuun jakoa ja resursseja.

Valtuustostrategian tavoite "Tapahtumien Helsinki on hauska kaupunki" on kaupungin organisaatiossa vailla isäntää. Jotta Vaasankadun kävelykatukokeilu ei jäisi irralliseksi kertakokeiluksi, tarvitaan selkeä vastuutaho spontaaneille hankkeille, jotka mahdollistavat omaehtoisen kaupunkikulttuurin syntymistä julkisessa katutilassa.

Suuri osa osallisten kokemasta epävarmuudesta olisi ollut vältettävissä viestimällä enemmän, kohderyhmätietoisemmin ja vuorovaikutteisemmin. Myös kaupungin viestinnän odotetaan toimivan sosiaalisessa mediassa, verkkokeskusteluissa ja konkreettisesti kadulla.

Kokeileminen on parhaimmillaan sekä aikajänteeltään että mittakaavaltaan nykykulttuuriin ja tekemisen demokratiaan istuvaa. Vaasankadun kävelykatukokeilun perusteella myös helsinkiläiset antavat arvoa sille, että uutta testataan ja ideoita kokeillaan.

Ehdotus jatkotoimiksi

Vaasankadun kävelykatukokeilun kokemusten pohjalta ehdotetaan uudenlaisen "Kesäkatu"-konseptin suunnittelun käynnistämistä. Kesäkatu voisi olla kaupunkilaisten itsensä haettavissa tietyksi ajaksi tietylle alueelle tai paikkaan. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee määrittellä tarkemmin ainakin se, mitä fyysisiä rakenteita ja tai suunnitelmia kesäkatuun voisi liittyä (portit, väliaikaiset pintamateriaalit, ajoesteet, kesäkukat, penkit, liikennemerkkit jne.) ja millainen budjettiraami toteutuksella ja ylläpidolla voisi olla. Myös kesäkadun ajallinen määrittäminen tulee pohtia konseptin valmistelun yhteydessä.

Mahdollisessa Kesäkatu-konseptissa pitää olla tarkkaan määritelty organisaatio ja eri osapuolten roolit, vastuut ja aikataulu. Nämä asiat tulee määrittää koordinoitusti virastotasoa ylempää. Ennalta sidottujen reunaehtojen ohella on tärkeää sopia myös asiat, jotka muuntuvat toteutuksen aikana. Konseptin tärkeä osa on viestintäsuunnitelma sekä palautejärjestelmä ja näiden vastuut. Osallistavassa kokeilussa kannattaa tehdä yhteistyötä mahdollisimman monipuolisten toimijatahojen (kaupunkiaktiivien, yhteisöjen, oppilaitosten) kanssa.

Kaupungin virastojen tulisi myös muilla tavoin kehittää toimintamallejaan ja prosessejaan siten, että erilaisten kaupungissa tapahtuvien kokeiluluonteisten hankkeiden toteuttaminen olisi nykyistä joustavampaa.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Leena Silfverberg, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37091
leena.silfverberg(a)hel.fi
Juha-Pekka Turunen, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 310 37403
juha-pekka.turunen(a)hel.fi

Liitteet

1 Raportti: Vaasankadun kävelykatukokeilu

Tiedoksi

Yleisten töiden lautakunta